

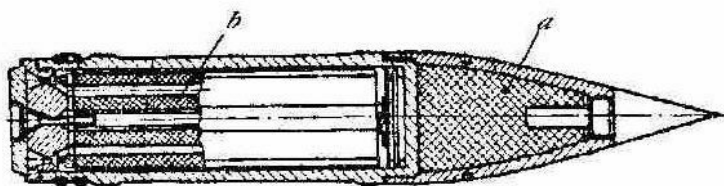
2. PODELA PROJEKTILA

Imajući u vidu veliki broj različitih vrsta projektila i mogućnost podele prema više različitih kriterijuma, čini se da je najjednostavnije projekte deliti po načinu lansiranja i prema nameni. I jedna i druga podela su najprikladnije sa taktičkog stanovišta, jer se već kroz naziv proizašao iz ovih podela, može doneti sud o taktičkoj nameni projektila.

2.1. Podela po načinu lansiranja

Prema načinu lansiranja projektili se dele na: klasične, raketne i projekte mešovito tipa (aktivnoreaktivni, reaktivnoaktivni). Prethodno je bilo reči o prve dve grupe projektila.

Danas su široku primenu našli aktivnoreaktivni projektili (slika 2.1).

Slika 2.1. Aktivnoreaktivni projektil: a - bojeva glava, b - raketni motor, c - vodeći prsten.

Ova vrsta projektila upućuje se na cilj posredstvom oruđa, na potpuno identičan način kao i klasični projektil, samo što se na putanji pripaljuje raketni motor i na taj način povećava domet projektila.

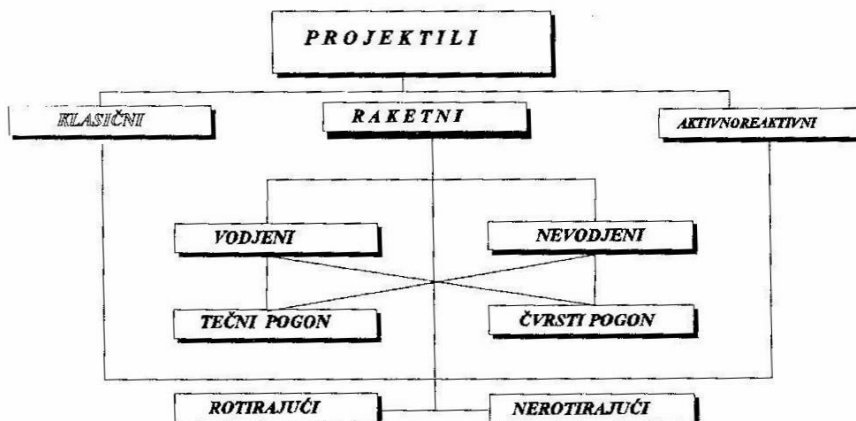
Prema načinu stabilizacije na putanji klasični i aktivnoreaktivni projektili mogu biti **rotirajući** i **nerotirajući**. Zavisno od načina kojim se ostvaruje željena putanja projektila raketni projektili se dele na **vođene** i **nevođene**.

Klasični rotirajući projektili ispaljuju se iz oruđa sa izolovanim cevima, a nerotirajući iz oruđa glatkih cevi (minobacači). Posredstvom tzv. vodećeg prstena koji se urezuje u zavojne žlebove cevi, ostvaruje se obrtanje takvog intenziteta da omogućava žiroskopski moment dovoljan za stabilizaciju projektila na putanji. Kod projektila malog kalibra do 20 mm ulogu vodećeg prstena igra tanka košuljica od mekog metala.

Kod **klasičnih nerotirajućih projektila** stabilizacija se ostvaruje momentom koji stvara stabilizator sa krilcima.

Stabilizacija na putanji **vođenih raketnih projektila** ostvaruje se posebnim sistemom za stabilizaciju ugrađenim u telo rakete (ovaj sistem je deo celokupnog sistema za vođenje i upravljanje). Kod **nevođenih raketnih projektila** ostvaruje se kao i kod klasičnih projektila rotacijom oko uzdužne ose ili putem krilaca. Prema vrsti pogonske materije, postoje raketni projektili sa **čvrstim** i **tečnim** gorivom.

Šematski prikaz podele projektila prema načinu lansiranja dat je na slici 2.2

Slika 2.2. Šematski prikaz podele projektila

2.2. Podela prema nameni

Podela prema nameni zasniva se upravo na karakteru dejstva projektila na cilju. Po ovoj podeli postoji pet grupa projektila i to: razorni, protivoklopni, protivavionski, za specijalnu namenu i nuklearni.

Grupa razornih projektila obuhvata projektele parčadnog, parčadno-rušećeg i rušećeg dejstva, koji se baš zbog razlike u načinu dejstva na cilju, međusobno razlikuju i u konstruktivnom pogledu.

Grupa protivoklopnih projektila obuhvata: pancirne i pancirno-potkalibarne projektele, kumulativne i projektele na bazi Hopkinsonovog efekta. Posle razornih projektila koji se koriste za rešavanje najvećeg broja borbenih taktičkih zadataka i koji predstavljaju osnovu bojevog kompleta najvećeg broja oruđa, grupa protivoklopnih projektila dolazi na drugo mesto i po broju borbenih zadataka i po učešću u strukturi naoružanja kopnene vojske.

Grupa protivavionskih projektila obuhvata: razorne, razorno-zapaljive i zapaljive projektele.

Grupa projektila specijalne namene obuhvata: osvetljavajuće, dimne, zapaljive, propagandne, hemijske, biološke i vežbovne projektele.

Grupa nuklearnih projektila deli se prema količini oslobođene energije na cilju na taktičke (do 10 kt) i strategijske.